

park w Brzószkach

gm. Nowe Warpno

wp. sarszewskie

METRYCZKA PARKU - OGRODU

1. Adres:	miejscowość/dzielnica, ulica nr posesji/ - Brzózki		gmina - Nowe Warpno	powiat Szczecin	województwo szczecińskie
2. Nazwa parku:	aktualna - Brzózki		dawna - Hafthorst		
3. Rodzaj parku i stan jego zachowania:	Park pałacowy				
4. Czas powstania:	Czas powstania jest nieznany. Przypuszczalnie druga połowa XIX wieku				
5. Położenie parku	Nad Zalewem Szczecińskim, 3 km na wschód od środka miejscowości Brzózki. Teren płaski.				
6. Powierzchnia parku:	ogółem ha 6,19	w tym wód w ha -	czy są na niej budynki i jakie: Pałac i 3 budynki kolonijne		
7. Użytkownik parku:	1/ Urząd Miasta Stołecznego w Warszawie 2/ Nadleśnictwo Trzebież - Ministerstwo Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego				
8. Czy jest w rejestrze:	data i nr rejestru - nie				
9. Istniejące dokumentacje /data i autor/	pomiar sytuacyjno-wysokościowy brak		inwentaryzacja zieleni brak		
	studium historyczne brak		założenia techniczno-ekonomiczne brak		
	techniczne, branżowe, dokumentacje i ekspertyzy - brak				
10. Przeprowadzone dotychczas remonty	Pałac i pozostałe 3 budynki w okresie powojennym były remontowane i są dotrzymywane. Szczegółowych danych brak				

SKRÓCONA INWENTARYZACJA

PARKU WIEJSKIEGO

W BRZÓZKACH

GMINA NOWE WARPNO

Rok wykonania

1975

Autor opracowania

Dr inż. Jerzy Jackowski

ARCHIWUM
OŚRODEK OCHRONY
KRAJOBRAZU
ul. 9 tel. 621 62 41 w. 244

Nr inw. 2216

dep.

Nr inw. 2216
BIBLIOTEKA

Zarząd Ochrony i Konserwacji Zesp. Pałac.-Ogród.

Muzeum Narodowe w Warszawie

ul. Szwoleżerów Nr 9, tel. 29-67-78

I. Krótka analiza historyczna

1. Ewolucja układu przestrzennego.

Pałac w Brzózkach przy którym położony jest opisywany park powstał w połowie XIX wieku. Uprzednio był on prawdopodobnie wykorzystywany przez właścicieli jako obiekt myśliwski.

Jak można sądzić na podstawie wieku przeważającej części drzew park /który ma charakter arboretum/, założono w drugiej połowie XIX wieku na wyciętej powierzchni leśnej.

W okresie po II wojnie światowej pałac z towarzyszącymi budynkami został przekazany Urzędowi Miasta Stożecznego w Warszawie, który zorganizował tu Ośrodek Wczasowo-kolonijny "Syrena". Ośrodek obejmuje ogrodzony obszar 3,20 ha do którego poza niewielką powierzchnią dawnego parku włączono również około 1,80 ha lasu.

Natomiast pozostała większa część parku stanowi obiekt otwarty i należy do Nadleśnictwa Trzebież. Według mapy gospodarczej Nadleśnictwa Trzebież z roku 1973 powierzchnia 2,99 ha obejmująca oddział 56 pododdział "a" została wyłączona jako park i nie podlega zasadom prowadzenia gospodarki leśnej.

2. Dawne plany.

Autor dokumentacji nie miał wglądu do dawnych planów.

3. Źródła do dziejów parku.

A. Stenicka, S. Kownas. Parki Wiejskie Województwa Szczecińskiego. Szczecin 1963.

II. Charakterystyka stanu istniejącego

1. Układ przestrzenny.

Plan obiektu wykonano w oparciu o następujące dokumenty:

- a/ mapy gospodarczej nadleśnictwa Trzebież w skali 1 : 5000
- b/ planu sytuacyjnego Ośrodka kolonijnego w skali 1 : 500.

Od strony północnej opisywana powierzchnia przylega do terenu należącego do Szczecińskiego Urzędu Morskiego stanowiącego wąski pas brzegowy Zalewu Szczecińskiego. Poza tym obiekt otoczony jest lasami i innymi gruntami należącymi do Nadleśnictwa Trzebież.

Na obszarze Ośrodka Wczasowo-kolonijnego znajduje się pałac oraz 3 budynki. wśród których są stożówka, budynek administracyjny i budynek mieszkalny, które oznaczono na planie numerami 1 - 4.

Niezadrzewione powierzchnie znajdują się przy pałacu/0,40ha/ co zapewnia dobry widok na Zalew Szczeciński, oraz w części południo-zachodniej obiektu /0,50 ha/ jako plac sportowy.

Na opisywanym terenie są następujące drogi:

- a/ droga wjazdowa do pałacu, rozpoczynająca się od bramy wzdłuż alei lipowej,
- b/ droga wewnętrzna Ośrodka prowadząca do budynku nr 4,
- c/ droga leśna na obszarze należącym do Nadleśnictwa Trzebież o charakterze gospodarczo-leśnym.

Ogrodzenie Ośrodka wykonano z siatki drucianej.

Teren parku i najbliższego otoczenia jest płaski.

2. S k r ó c o n a i n w e n t a r y z a c j a r o ś l i n.

Lista znajdujących się w opisywanym obiekcie drzew i krzewów zawiera następujące gatunki:

Drzewa

Gatunki iglaste

1. Choina kanadyjska	- <i>Tsuga canadensis</i>
3. Cis pospolity	- <i>Taxus baccata</i>
3. Jedlica Douglasa	- <i>Pseudotsuga taxifolia</i>
4. Jodła pospolita	- <i>Abies alba</i>
5. Jodła olbrzymia	- <i>Abies grandis</i>
6. Jodła grecka	- <i>Abies cephalonica</i>
7. Jodła kaukaska	- <i>Abies nordmanniana</i>
8. Jodła jednobarwna	- <i>Abies concolor</i>
9. Jodła Veitcha	- <i>Abies veitchii</i>
10. Modrzew europejski	- <i>Larix decidua</i>
11. Modrzew japoński	- <i>Larix leptolepis</i>
12. Sosna pospolita	- <i>Pinus silvestris</i>
13. Sosna Banksa	- <i>Pinus banksiana</i>
14. Sosna wejmutka	- <i>Pinus strobus</i>
15. Sosna limba	- <i>Pinus cembra</i>
16. Świerk pospolity	- <i>Picea abies</i>
17. Świerk kłujący	- <i>Picea pungens</i>
18. Świerk Engelmanna	- <i>Picea engelmannii</i>
19. Świerk biały	- <i>Picea glauca</i>
20. Cyprysik grószkowy	- <i>Chamaecyparis pisifera</i>

21. Cyprysik groszkowy odmiana
pierzasta	- Chamaecyparis pisifera 'Plu-
mosa'
22. Cyprysik groszkowy odmiana
szpilkowata	- Chamaecyparis pisifera '
'Squarrosa'
23. Cyprysik lawsoniana	- Chamaecyparis Lawsons.
24. Cyprysik nitkajski	- Chamaecyparis nootkatensis
25. Cyprysik tępożuskowy	- Chamaecyparis obtusa
26. Żywotnikowiec japoński	- Thujaopsis dolabrata.

Gatunki liściaste

27. Wiśnia wonna	- Prunus mahaleb
28. Wiśnia ptasia	- Prunus avium
29. Brzoza brodawkowata	- Betula verrucosa
30. Buk pospolity	- Fagus silvatica
31. Buk pospolity odmiana
purpurowa	- Fagus silvatica 'Atropunicea'
32. Dąb stypużkowy	- Quercus robur
33. Dąb szypużkowy odmiana
stożkowata	- Quercus robur 'Fastigiata'
34. Dąb bezszypużkowy	- Quercus petraea
35. Dąb czerwony odmiana
wielowocowa	- Quercus rubra var maxima
36. Dąb błotny	- Quercus palustris
37. Dąb szkarłatny	- Quercus coccinea
38. Grab pospolity	- Carpinus betulus
39. Iglicznia trójcierniowa	- Gleditschia triacanthos
40. Jesion wyniosły	- Fraxinus excelsior
41. Jesion wyniosły odmiana
zwisająca	- Fraxinus excelsior 'Pendula'
42. Jarzab pospolity	- Sorbus aucuparia
43. Kasztanowiec biały	- Aesculus hippocastanum
44. Kasztanowiec czerwony	- Aesculus x carnea Hayne
45. Klon pospolity	- Acer platanoides
46. Klon jawor	- Ace pseudo-platanus
47. Klon jawor odmiana
purpurowa	- Acer pseudo-platanus 'Pur-
pureum'
48. Klon tatarski	- Acer tataricum
49. Klon srebrzysty	- Ace, saccharinum

50. Klon srebrzysty odmiana Wiera	- Acer saccharinum 'Wieri'
51. Lipa drobnolistna	- Tilia cordata
52. Lipa amerykańska	- Tilia americana
53. Lipa szerokolistna	- Tilia grandifolia
54. Orzesznik pięciolistkowy	- Carya ovata
55. Skrzydłoorzech kaukaski	- Pterocarya faxinifolia
56. Tulipanowiec amerykański	- Liriodendron tulipifera
57. Brzoza brodawkowata odmiana strzępolistna	- Betula verrucosa 'Dalecarlica'
58. Topola biała	- Populus alba
59. Wiąz górski	- Ulmus glabra
60. Wiśnia pikowana	- Prunus serrulata
61. Jabłoń	- Malus sp.
62. Robinia akacjowa	- Robinia pseudoacacia

Krzewy

63. Cis pospolity	- Taxus baccata
64. Ostrokrzew	- Ilex aquifolium
65. Leszczyna pospolita odmiana purpurowa	- Corylus avellana 'Fuscorubra'
66. Bez czarny	- Sambucus nigra
67. Bez koralowy	- Sambucus racemosa
68. Głóg jednoszyjkowy	- Crataegus monogyna
69. Głóg dwuszyjkowy	- Crataegus oxyacantha
70. Forsycja	- Forsythia sp.
71. Tawata średnia	- Spiraea media
72. Suchodrzew	- Lonicera sp.
73. Śnieguliczka biała	- Symphoricarpos albus

Ilość gatunków i odmian drzew oraz krzewów jest następująca:

Drzewa iglaste	- 26
" liściaste	- 36
Razem:	62
Krzewy	11
Ogółem:	73

W części obiektu stanowiącej arboretum udział procentowy rodzajów i gatunków dominujących przedstawia się jak niżej:

dąb	- 40 %
buk	- 20 %
wiąz	- 10 %
klon	- 10 %
lipa	- 10 %
jedlica	- 10 %
Razem:	100 %

Natomiast w partii o charakterze leśnym znajdującej się w Ośrodku kolonijnym gatunkiem zdecydowanie dominującym jest sosna pospolita, której udział jest bliski 100 %.

Na terenie parku znajdują się następujące drzewa o charakterze pomnikowym:

topola biała	- obwód 540 cm
lipa drobnolistna	- " 440 cm
8 dębów wzypulkowych	- " 250 - 300 cm
buk pospolity	- " 280 cm

Żadne z podanych drzew nie znajduje się w rejestrze drzew pomnikowych.

Wiek najstarszych i najgrubszych dębów oraz wymienionej lipy drobnolistnej szacuje się na około 200 lat. Natomiast większość drzew w parku liczy 80 - 120 lat.

Na aleję lipy szerokolistnej w wieku około 50 lat składa się 18 drzew rosnących wzdłuż drogi wjazdowej do pałacu, na długości 60 m.

Stan zdrowotny drzew ocenia się jako dobry. Nie stwierdzono często występującej grafiozy na wiązach.

Na około 40 % powierzchni arboretum występują naloty i podrosty klonu jaworu, klonu pospolitego, buka, cisa oraz krzewów. Obecność cisa pochodzącego z samosiewu świadczy, że znajdujące się w parku osobniki żeńskie cisa owocują, co umożliwia rozprzestrzenianie tego gatunku. Natomiast w części leśnej ośrodka kolonijnego głównym elementem podszytowym jest jarzab pospolity.

Często pnie się po pniach drzew - nawet do 12 m wysokości, bluszcz pospolity - *Hedera helix*.

3. Analiza stopnia zachowania układu zabytkowego.

Park znajduje się w granicach pierwotnych i przetrwał bez poważniejszych zmian. W okresie po II wojnie światowej nie wzniesiono i nie rozebrano żadnych budynków.

4. Rola obiektu w krajobrazie.

Obiekt wpływa na urozmaicenie krajobrazu. Przyczynia się do tego dobrze scharmonizowany z terenem parka c oraz bogaty skład gatunkowy parku - kontrastujący z jednogatunkowymi drzewostanami sosnowymi, stanowiącymi najbliższe otoczenie.

III. Wnioski dotyczące:

1. Granicy ochrony konserwatorskiej zakresie:

a. ochrony układu parku

Obiekt jest dobrze zachowany, a jednocześnie spełnia ważne funkcje społeczne jako ośrodek kolonijny /część zamknięta/ i miejsce wypoczynku ludności urządzone przez Nadleśnictwo Trzebież położone przy polu biwakowym. Nadleśnictwo odnowiło ścieżki spacerowe z dojściem do Zalewu Szczecińskiego oraz wykonało pomosty, ławki, zasłania i kosze na śmiecie.

W tym stanie rzeczy nie zachodzi niebezpieczeństwo zmiany układu parku.

b. ochrony ekologicznej

Nadmierne zacienienie części drzew wskutek zbyt silnego zwarcia drzewostanu wpływa ujemnie i deformująco na rozwój niektórych drzew. W szczególności dotyczy to gatunków t.zw. światłośadnych - w pierwszym rzędzie modrzewi. W związku z tym w arboretum, koniecznym jest przeprowadzenie ostrożnych cięć odświeżających. Plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Trzebież przewiduje w oddziale 56 a cięcia pielęgnacyjne, które powinno być wykonane możliwie najszybciej.

Konieczne są również dalsze prace o charakterze porządkowym. Między innymi należy zredukować ilość podrostów przy zachowaniu młodego pokolenia cisów.

c. ochrony kompozycji widokowej

Nie zachodzi potrzeba.

2. Ewentualnej zmiany dotychczasowego sposobu użytkowania.

Nie zachodzi potrzeba.

3. Zakresu niezbędnej lub pożądanej renowacji.

Nie zachodzi potrzeba.

Wniosek końcowy

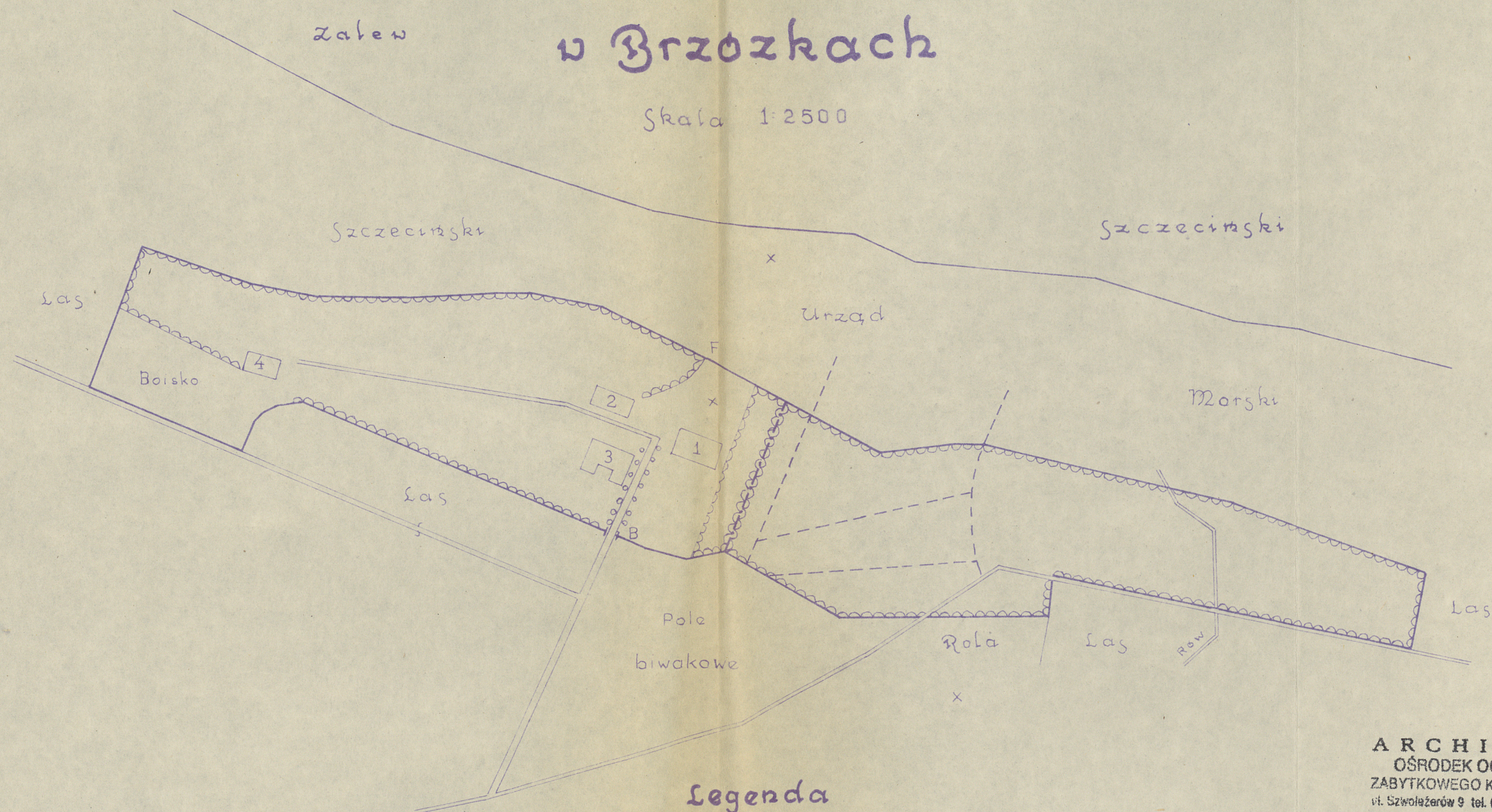
Obiekt przedstawia dużą wartość naukową, dydaktyczną i krajo-
obrazową. Obecny jego sposób użytkowania jest właściwy i nie stwa-
rza zagrożenia. Jednakże dla zabezpieczenia parku na przyszłość na-
leżałoby objąć go ochroną konserwatorską.

Szczecin, 26 lipca 1975

Opracował
Jackowski
Dr inż. Jerzy Jackowski

Plan parku w Brzozkach

Skala 1:2500

Legenda

—	granica parku	1	pałac	==	drogi	B	brama wjazdowa
- - - -	granica między Ośrodkiem Kolonijnym a częścią parku należącą do Nad- leśnictwa Trzebież	2	stółówka	o o o o o	aleje	F	furtka
		3	bud. administrac.	- - - -	ścieżki	x	miejsce do uchwycenia zdjęć fotograficznych
		4	bud. mieszkalny	B	zielen wysoka		

ARCHIWUM
OŚRODEK OCHRONY
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU
ul. Szwoleżerów 9 tel. 621 62 41 w. 244
Nr inw. 2216

Szczecin, dn. 26 VII 1975

Wykonał: Dr inż. J. Jackowski

fot. Grzegorz Solecki
Prawa autorskie zastrzeżone

Pracownia

1. Park w Brzózkach, gmina Nowe Warpno

Pałac z fragmentem parku

Fot. Grzegorz Solecki - neg. 23468 PKZ Szczecin - 31.VII.1975r.

fot. Grzegorz Solecki
Prawa autorskie zastrzeżone

2. Park w Brzózkach, gmina Nowe Warpno

Fragment graniczący z Zalewem Szczecińskim

Fot. Grzegorz Solecki - neg. 23487 PKZ Szczecin - 31.VII.1975r.

fot. Grzegorz Solecki
Prawa autorskie zastrzeżone

3. Park w Brzósce, gmina Nowe Wąryno

Topola Biała

Fot. Grzegorz Solecki -- neg. 23488 PEZ Słoczin - 31.VII.1972r.

fot. Grzegorz Solecki
Prawa autorskie zastrzeżone

4. Park w Brzózkach, gmina Nowe Warpno

Fragment parku zagospodarowanego przez Nadleśnictwo Trzebież

Fot. Grzegorz Solecki - neg. 23489 PKZ Szczecin - 31.VII.1975r.

fol. Grzegorz Solecki
Prawa autorskie zastrzeżone

5. Park w Brzózkach, gmina Nowe Warpno

Lipa drobnolistna

Fot. Grzegorz Solecki - neg. 23490 PKZ Szczecin - 31.VII.1975r.

fot. Grzegorz Solecki
Prawa autorskie zastrzeżone

200-516

6. Park w Brzózkach, gmina Nowe Warpno

Widok na park z pola biwakowego

Fot. Grzegorz Solecki - neg. 23491 PKZ Szczecin - 31.VII.1975r.